

Streszczenie

Temat: Życie i działalność duszpasterska ks. Adama Szczepana Łańcuckiego w parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Chojnowie w latach 1945-1961. Studium historyczno-pastoralne.

Tematem niniejszej pracy jest życie i działalność duszpastersko-społeczna księdza Adama Szczepana Łańcuckiego (1880-1961). Autor niniejszej pracy na podstawie życiorysu księdza dąży do ukazania doniosłej roli jaką odegrało duchowieństwo rzymskokatolickie z tzw. *Kresów Wschodnich II RP*, w kształtowaniu i zachowaniu polskiej tożsamości narodowej w kontekście wydarzeń drugiej połowy XIX w. i pierwszej połowy XX w. Na podstawie posiadanego materiału historycznego autor stara się ukazać posługę Kościoła katolickiego obrządku łacińskiego, który przez swojego duszpasterza wobec dynamicznie zmieniających się okoliczności, trwał przy narodzie starając się dla niego jedynym oparciem wobec faktu nieistnienia, a później czasowego zaprzestania funkcjonowania polskich agend państwowych. Jako materiał źródłowy wykorzystano przede wszystkim dotychczas nieanalizowane w pracach naukowych źródła archiwalne znajdujące się w Archiwum Rodziny księdza, Archiwum Zbigniewa Rusińskiego Roli, Archiwum Parafii NP. NMP w Chojnowie oraz Archiwum IPN Wrocław.

W poszczególnych rozdziałach przedstawiono i przeanalizowano na podstawie materiałów źródłowych takie zagadnienia jak:

- Środowisko rodzinne księdza (wychowanie religijno-patriotyczne, aktywność w ruchach niepodległościowych, studia seminaryjne).
- posługa kapłańska na terenie archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego (działalność duszpasterska jako wikariusza następnie proboszcza, działalność społeczna w ruchach i organizacjach społeczno-wychowawczych, posługa kapelańska w Wojsku Polskim oraz strukturach ZWZ/AK 1939-1945).
- posługa kapłańska na terenie Archidiecezji Wrocławskiej (tworzenie agend parafialnych, działalność społeczno-adaptacyjna, organizowanie życia społeczno-religijnego, udział w podziemiu antykomunistycznym WiN 1945-1946).

Stwierdzono, że troska o zachowanie polskiej kultury i tożsamości narodowej, wśród powierzonej opiece ks. Łańcuckiego ludności, możliwa była dzięki prowadzonej przez niego działalności duszpastersko-społecznej wychodzącej daleko poza zwykłe obowiązki kapłańskie. Tą cechą jak wykazały badania, odznaczał się przez całe swoje życie. Przedstawienie historii jego działalności nie służy jedynie utrwaleniu i przekazywaniu prawdy historycznej o jednym z wielu *kresowych kapłanów*, lecz ma pobudzać do refleksji dzisiejszych duszpasterzy szukających współcześnie rozwiązań różnych problemów duszpasterskich.

Ustalono również, że tematyka związana z posługą *kapłanów pionierów* nie została wyczerpana. Na szczegółowe opracowanie czekają inne biogramy kapłanów świeckich i zakonnych stojących mężnie przy ludziach powierzonych ich opiece, pomimo niepewności i zawirowań czasu przełomu XIX i XX w. Stąd niniejsza praca zawierająca wiele informacji w postaci bogatego materiału bibliograficznego jak również aneksu może ułatwić przyszłym badaczom kontynuowanie pracy w tym zakresie.